

Στην υπόθεση 337/82,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Finanzgericht του Ντύσελντορφ προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

ST. NIKOLAUS BRENNEREI UND LIKÖRFABRIK, GUSTAV KNIEPF-MELDE GMBH, Rheinberg,

και

HAUPTZOLLAMT KREFELD,

η έκδοση προδικαστικής απόφασης ως προς το κύρος του κανονισμού ΕΟΚ 851/76 της Επιτροπής, της 9ης Απριλίου 1976, περί καθορισμού εξισωτικής εισφοράς στις εισαγωγές, στο Βέλγιο, στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, στο Λουξεμβούργο και στις Κάτω Χώρες, αιθυλικής αλκοόλης γεωργικής προελεύσεως που παράγεται στη Γαλλία (Abl. L 96, σ. 41),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

συγκείμενο από τους J. Mertens de Wilmars, πρόεδρο, T. Koopmans, K. Bahlmann και Y. Galmot, προέδρους τμήματος, P. Pescatore, Mackenzie Stuart, A. O'Keefe, G. Bosco, O. Due, U. Everling και Κ. Κακούρη, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: G. Reischl

γραμματέας: P. Heim

εκδίδει την ακόλουθη

ΑΠΟΦΑΣΗ

Περιστατικά

I — Πραγματικά περιστατικά και διαδικασία

Στις 21 Απριλίου 1976, η προσφεύγουσα στην κύρια δίκη εισήγαγε στην Ομοσπον-

διακή Δημοκρατία της Γερμανίας αιθυλική αλκοόλη γεωργικής προελεύσεως, που είχε παραχθεί στη Γαλλία. Κατά την εισαγωγή, η αρμόδια τελωνειακή υπηρεσία ζήτησε την πληρωμή εξισωτικών εισφορών ύψους

11 166,70 γερμανικών μάρκων (DM). Οι εισφορές αυτές οφείλονταν δυνάμει του κανονισμού ΕΟΚ 851/76 της Επιτροπής, της 9ης Απριλίου 1976 περί καθορισμού εξισωτικής εισφοράς στις εισαγωγές, στο Βέλγιο, στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, στο Λουξεμβούργο και στις Κάτω Χώρες, αιθυλικής αλκοόλης γεωργικής προελεύσεως που έχει παραχθεί στη Γαλλία (ΑΒΙ. L 96, σ. 41).

Ο κανονισμός 851/76 τέθηκε σε ισχύ στις 15 Απριλίου 1976 και αντικαταστάθηκε μεταγενέστερα από τον κανονισμό 1407/78 της Επιτροπής, της 26ης Ιουνίου 1978 (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/021, σ. 198). Ο κανονισμός αυτός καταργήθηκε με τον κανονισμό 841/80 της Επιτροπής, της 2ας Απριλίου 1980 (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/028, σ. 99).

Οι εισφορές που προέβλεπαν οι κανονισμοί αυτοί, προορίζονταν να αντισταθμίσουν τις διαταραχές ή την απειλή διαταραχών στις γερμανικές αγορές ή στις αγορές της Μπενελούξ που οφείλονταν στις εισαγωγές γαλλικού οινοπνεύματος γεωργικής προελεύσεως σε τιμές σαφώς κατώτερες από τις τιμές που εφαρμόζονταν στις εν λόγω αγορές.

Η άμεση αιτία που οι εισαγωγές αυτές πραγματοποιούνταν σε χαμηλές τιμές ήταν η πολιτική τιμών που ακολουθούσε η Γαλλία, μέσω του εθνικού της μονοπωλίου, πολιτική, η οποία συνίστατο στην πώληση για εξαγωγή με μέση τιμή κατά 280 γαλλικά φράγκα (FF) κατώτερη από την τιμή της ίδιας αλκοόλης που προοριζόταν για κατανάλωση στην εσωτερική αγορά της Γαλλίας.

Σύμφωνα με τις αιτιολογικές σκέψεις του κανονισμού 851/76, η θέσπιση εξισωτικής εισφοράς κατέστη αναγκαία λόγω της ελλείψεως κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα του οινοπνεύματος και από το γεγονός ότι το Συμβούλιο δεν είχε αποφασίσει, δυνάμει του άρθρου 42 της Συνθήκης, επί της εφαρμογής στην αιθυλική αλκοόλη γεωργικής προελεύσεως, των διατάξεων της Συνθήκης περί κρατικών ενισχύσεων.

Κατά το μέτρο που πρόβλεπαν μία τέτοια εξισωτική εισφορά, οι εν λόγω κανονισμοί βασίζονταν στο άρθρο 46 της Συνθήκης ΕΟΚ.

Μετά από την απόφαση της αρμόδιας τελωνειακής υπηρεσίας περί καταβολής των εν λόγω εξισωτικών εισφορών, η προσφεύγουσα στην κύρια δίκη άσκησε προσφυγή ενώπιον του Finanzgericht του Ντύσελντορφ, αμφισβητώντας το κύρος του κανονισμού 851/76 έναντι της Συνθήκης ΕΟΚ.

Υποστηρίζοντας ότι το άρθρο 46 της Συνθήκης, καθώς και οι κανονισμοί που βασίστηκαν σ' αυτό, κατέστησαν άνευ αντικειμένου μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου και ότι το γαλλικό μονοπώλιο έπρεπε να αναμορφωθεί βάσει του άρθρου 37 της Συνθήκης, το Finanzgericht του Ντύσελντορφ υπέβαλε στο Δικαστήριο με διάταξη της 8ης Σεπτεμβρίου 1982 τα ακόλουθα ερωτήματα:

«1. Είναι άκυρος ο κανονισμός ΕΟΚ 851/76 της Επιτροπής, της 9ης Απριλίου 1976 (ΑΒΙ. L 96/41 της 10ης Απριλίου 1976), δεδομένου ότι στηρίζεται στο άρθρο 46 της Συνθήκης ΕΟΚ, το οποίο, μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, δεν έχει πλέον εφαρμογή;

2. Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στο πρώτο ερώτημα: ποιες έννομες συνέπειες απορρέουν από την ακυρότητα;»

Η διάταξη περί παραπομπής πρωτοκολλήθηκε στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 23 Δεκεμβρίου 1982.

Σύμφωνα με το άρθρο 20 του πρωτοκόλλου περί του Οργανισμού του Δικαστηρίου της ΕΟΚ, κατέθεσαν γραπτές παρατηρήσεις η προσφεύγουσα στην κύρια δίκη, εκπροσωπούμενη από τον P. Müller-Kemler, δικηγόρο Αννοβέρου, η κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενη από τον J. D. Howes, Treasury Solicitor's Department, επικουρούμενο από τον C. Bellamy, του Gray's Inn του Λονδίνου και η Επιτροπή

των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον John Sack, μέλος της νομικής της υπηρεσίας.

Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή και μετά από ακρόαση του γενικού εισαγγελέα, το Δικαστήριο αποφάσισε την έναρξη της προφορικής διαδικασίας, χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή αποδείξεων.

II — Γραπτές παρατηρήσεις που κατατέθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου

Η *προσφεύγουσα στην κύρια δίκη* ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή, εκδίδοντας τον κανονισμό 851/76, προφανώς θεώρησε ότι το άρθρο 46 της Συνθήκης ΕΟΚ ήταν η μόνη δυνατή νομική βάση. Ως προς το σημείο αυτό, όμως, παρέδλεψε το γεγονός ότι το άρθρο 46 της Συνθήκης ΕΟΚ περιέπεσε σε αχρησία μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου. Η εφαρμογή του άρθρου 46 προϋποθέτει ότι η ανταγωνιστικότητα ομοειδών προϊόντων σε άλλο κράτος μέλος επηρεάζεται από εθνική οργάνωση αγοράς, η ύπαρξη της οποίας ακόμη επιτρέπεται. Στην προκειμένη όμως περίπτωση, η οργάνωση της αγοράς θα έπρεπε, δυνάμει της νομολογίας του Δικαστηρίου να προσαρμοστεί πριν από το τέλος της μεταβατικής περιόδου στους κανόνες που προβλέπονται για την ίδρυση της κοινής αγοράς.

Εξάλλου, δεδομένου ότι η συμπεριφορά της Γαλλίας ήταν προφανώς αντίθετη με τη Συνθήκη, η Επιτροπή θα έπρεπε να κινήσει τη διαδικασία λόγω παραβάσεως της Συνθήκης, δυνάμει των άρθρων 155 και 169 της Συνθήκης ΕΟΚ. Η αποκλειστικά πρακτική αντιμετώπιση, σύμφωνα με την οποία η θέσπιση εξισωτικής εισφοράς θα εξουδετέρωνε άμεσα τις συνέπειες της επιχορήγησης που ήταν αντίθετη προς τη Συνθήκη, ενώ η διαδικασία λόγω παραβάσεως της Συνθήκης θα απαιτούσε πολύ

περισσότερο χρόνο, κατά τη διάρκεια του οποίου η αντίθετη προς τη Συνθήκη συμπεριφορά, που θα είχε ως αποτέλεσμα δημιουργία διακρίσεων, θα ήταν δυνατόν να διαιωνίζεται, παρουσιάζει θεδαίως αναμφισβήτητα πλεονεκτήματα από καθαρά οικονομικής απόψεως, αλλά δεν βρίσκει έρεισμα στη Συνθήκη. Η μόνη δυνατή ταχεία διαδικασία θα ήταν η διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων.

Αντίθετα, η κυβέρνηση του *Ηνωμένου Βασιλείου* θεωρεί ότι ο κανονισμός 851/76 θεσπίστηκε έγκυρα κατ'εφαρμογή του άρθρου 46 της Συνθήκης ΕΟΚ, για τους ακόλουθους λόγους:

(α) Το άρθρο 46 δεν περιορίζεται ρητά στη μεταβατική περίοδο, αντίθετα από τα άρθρα 44 και 45 της Συνθήκης. Πράγματι, το άρθρο 46 συνδέεται στενά με την ύπαρξη εθνικών οργάνωσεων αγοράς, που η πλήρης κατάργησή τους δεν είναι υποχρεωτική κατά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου.

(6) Η λειτουργία του άρθρου 46 εξακολουθεί να έχει ιδιαίτερη σημασία όταν δεν υπάρχει κοινή οργάνωση αγοράς. Πράγματι, τα κράτη μέλη μπορούν, αναμένοντας την κοινή οργάνωση αγοράς, να χορηγούν ενισχύσεις κατά το μέτρο που οι ενισχύσεις αυτές είναι σύμφωνες με τη Συνθήκη (απόφαση της 25. 9. 1979, *Επιτροπή κατά Γαλλίας*, 232/78, Slg. σ. 2729). Οι διατάξεις της Συνθήκης στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων δεν έχουν, συνεπώς, παρά περιορισμένη εφαρμογή εν αναμνή της ιδρύσεως της κοινής οργάνωσης αγοράς (άρθρο 42 της Συνθήκης και άρθρο 4 του κανονισμού 26 του Συμβουλίου).

Εξάλλου, το Δικαστήριο δέχτηκε ότι ακόμη και μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου ειδικά μέτρα προστασίας των παραγωγών μπορεί να είναι

αναγκαία και ευκταία πριν από την ίδρυση της κοινής οργάνωσης αγοράς, υπό τον όρο ότι πρόκειται για μέτρα που λαμβάνει η Κοινότητα και όχι για μέτρα που λαμβάνει μονομερώς το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος (απόφαση της 25. 9. 1979, *Επιτροπή* κατά *Γαλλίας*, που προαναφέρθηκε).

- (γ) Καίτοι είναι ακριβές ότι η Κοινότητα δεν μπορεί να επιβάλει επιβαρύνσεις ισοδύναμου αποτελέσματος με δασμούς στο πλαίσιο των ενδοκοινοτικών ανταλλαγών (απόφαση της 20. 4. 1978, *Ramel*, 80 και 81/77, Slg. σ. 927), αυτό όμως ισχύει μόνο όταν υπάρχει κοινή οργάνωση αγοράς. Πράγματι, στην περίπτωση αυτή, τα άρθρα 39 ως 46 της Συνθήκης, δεν προβλέπουν καμιά εξαίρεση στην εφαρμογή του γενικού κανόνα της απαγόρευσης επιβαρύνσεων ισοδύναμου αποτελέσματος με δασμούς. Αντίθετα, τα άρθρα 38, παράγραφος 2, και 46 της Συνθήκης, επιτρέπουν εν προκειμένω, δεδομένου ότι δεν υπάρχει κοινή οργάνωση αγοράς την επιβολή εξισωτικών εισφορών.
- (δ) Δεν υπάρχει επίσης κανένας λόγος να συναχθεί σιωπηρά ότι το άρθρο 46 περιέπεσε σε αχρησία μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, επειδή η διάταξη αυτή εξακολουθεί να λειτουργεί αυτόνομα.
- (ε) Δεν είναι δυνατόν να θεωρηθεί ότι το άρθρο 37 μπορεί να υποκαθιστά σε όλες τις περιπτώσεις το άρθρο 46. Πράγματι, το άρθρο 46 είναι δυνατό να εφαρμοστεί σε περίπτωση ενισχύσεων που χορηγούνται μέσα στα κράτη, στα οποία δεν υπάρχει μονοπώλιο εμπορικού χαρακτήρα. Επιπλέον, ακόμη κι αν υπάρχει τέτοιο μονοπώλιο, το μέτρο αυτό δεν είναι αναγκαία αντίθετο με το άρθρο 37. Τέλος, δεν υπάρχει αντίφαση στο γεγονός ότι η Επιτροπή λαμβάνει αμέσως μέτρα διασφάλισης κατ'εφαρμογή του άρθρου 46, ενώ συγ-

χρόνως κινεί τη διαδικασία λόγω παραβάσεως του άρθρου 37.

- (στ) Το άρθρο 46 επιτρέπει άμεση και αποτελεσματική δράση, ενώ η διαδικασία λόγω παραβάσεως απαιτεί πολύ χρόνο και μπορεί να προκαλέσει περίπλοκα νομικά και πραγματικά ζητήματα.

Η *Επιτροπή* των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων προβάλλει επιχειρήματα παρόμοια με του Ηνωμένου Βασιλείου, ιδίως, όσον αφορά τη διατύπωση της διάταξης αυτής και την ερμηνεία της απόφασης του Δικαστηρίου, της 25ης Σεπτεμβρίου 1979 (*Επιτροπή* κατά *Γαλλίας*, που προαναφέρθηκε). Επιπλέον υποστηρίζει ότι:

- (α) Μέχρι στιγμής το Δικαστήριο έχει εξετάσει το άρθρο 46 μόνο κατά συνοπτικό τρόπο, ό,τι δε έχει αναφέρει σε σχέση με το μεταβατικό χαρακτήρα της διάταξης αυτής δεν πρέπει να υπερεκτιμάται (απόφαση της 20. 4. 1978, *Ramel*, 80 και 81/77, Slg. σ. 927 και της 29. 3. 1979, *Επιτροπή* κατά *Ηνωμένου Βασιλείου*, 231/78, Slg. σ. 1460).
- (6) Τα οικονομικά συμφέροντα των ενδιαφερόμενων γεωργών παραγωγών σε ορισμένες περιοχές της Κοινότητας επιβάλλουν επιτακτικά να μην υιοθετούν οι εν λόγω παραγωγοί τις συνέπειες της ανικανότητας του Συμβουλίου να δημιουργήσει έγκαιρα κοινή οργάνωση αγοράς. Συνεπώς, δεν είναι δυνατό να απαγορευτεί στα κράτη μέλη η δυνατότητα να θεσπίσουν μέτρα εθνικών ενισχύσεων. Στην περίπτωση αυτή, το άρθρο 46 αποτελεί τη μόνη λύση, η οποία επιτρέπει να πραγματοποιηθεί στο έπακρο η ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, χωρίς να θιγούν τα οικονομικά συμφέροντα των παραγωγών. Εθνικά μέτρα ενισχύσεων πρέπει να μπορούν να λαμβάνονται για να μην καταστεί κενή περιεχομένου η εγγύηση για την απασχόληση και το βιοτικό επίπεδο των ενδιαφερόμενων παραγωγών, η οποία προβλέπεται στο άρθρο 43, παράγραφος 3. Ακριδώς λό-

γω της εφαρμογής χωρίς επιφυλάξεις των κανόνων σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, μπορεί να δημιουργηθεί έντονη ανάγκη στον τομέα της χορήγησης εθνικών ενισχύσεων.

Εξάλλου, το Δικαστήριο δέχτηκε ότι ακόμη και στο πλαίσιο της κοινής οργάνωσης αγοράς είναι, κατάρχην, δυνατό να δημιουργούνται κατάλληλοι μηχανισμοί εξισορρόπησης των ανταλλαγών μεταξύ κρατών μελών, όταν καθίσταται αναγκαίο, λόγω των διαφορετικών γεωργικών διαρθρώσεων, να προβλέπονται για ορισμένες περιοχές της Κοινότητας, διαφοροποιημένα μέτρα παρέμβασης (απόφαση της 15. 9. 1982, *Julien Kind* κατά *Συμβουλίου και Επιτροπής*, 106/81, Συλλογή 1982, σ. 2885).

- (γ) Αν οι διατάξεις των άρθρων 92 έως 94 εφαρμόζονταν πλήρως στον τομέα της γεωργίας, ακόμη και όταν δεν υπάρχουν ειδικές διατάξεις, αυτό θα αφαιρούσε τη νόμιμη βάση από κάθε μέτρο εφαρμογής του άρθρου 46, επειδή η εφαρμογή αυτής της διατάξεως δεν θα είχε νόημα παρά μόνο για την εξισορρόπηση των νόμιμων μέτρων που θεσπίζουν τα κράτη μέλη. Θα ήταν πολύ επικίνδυνο να εφαρμόζεται το άρθρο 46 σε περίπτωση παράνομων εθνικών μέτρων, επειδή αυτό θα συνέβαλε στη σταθεροποίηση των μέτρων αυτών.

Από το άρθρο 42 της Συνθήκης όμως, συνάγεται ότι οι κανόνες περί ενισχύσεων δεν εφαρμόζονται στον τομέα της γεωργίας παρά μόνο κατά το μέτρο που καθορίζει το Συμβούλιο. Ελλείψει απόφασης περί εφαρμογής του συνόλου των κανόνων περί ενισχύσεων στην

αιθυλική αλκοόλη γεωργικής προελεύσεως, η Επιτροπή έχει επί του παρόντος, μόνο το δικαίωμα να ζητεί πληροφορίες για τις ενισχύσεις που υφίστανται και όχι το δικαίωμα να υποχρεώσει το κράτος μέλος να καταργήσει ή να τροποποιήσει την ενίσχυση (άρθρο 4 του κανονισμού 26 περί εφαρμογής ορισμένων κανόνων ανταγωνισμού στην παραγωγή και την εμπορία γεωργικών προϊόντων, ΕΕ ειδ. έκδ. 03/001, σ. 35). Το άρθρο 5 της Συνθήκης δεν μπορεί να αφαιρεί από τα κράτη μέλη τα περιθώρια λήψεως αποφάσεως, που τους έχει αφήσει ρητά το Συμβούλιο.

- (δ) Με τις προτάσεις του, στην υπόθεση 91/78 (*Hansen II*, Slg. 1979, σ. 954), ο γενικός εισαγγελέας εξέφρασε την άποψη ότι μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου τα άρθρα 92 έως 94 της Συνθήκης ΕΟΚ εφαρμόζονται στο σύνολό τους και στα γεωργικά προϊόντα, για τα οποία δεν υπάρχει ακόμη οργάνωση αγοράς. Είναι αλήθεια ότι σε περίπτωση πλήρους εφαρμογής των κανόνων περί ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων στα προϊόντα, για τα οποία δεν υπάρχει κοινή οργάνωση αγοράς, θα ήταν σχεδόν αδιανόητο να αφεθούν τα κράτη μέλη τελείως ελεύθερα να χορηγούν ενισχύσεις, δεδομένου ότι αυτό θα μπορούσε να έχει ως συνέπεια αμοιβαίες και επικίνδυνες διαταραχές στο επίπεδο των αγορών. Το πρόβλημα αυτό, όμως, της πλήρους εφαρμογής των άρθρων 92 έως 94 δεν μπορεί να επιλυθεί παρά μόνο αν αποκλειστεί η εφαρμογή του άρθρου 46.

Με την απόφασή του της 29ης Οκτωβρίου 1980 (*Maizena*, 139/79, Slg. σ. 3421) το Δικαστήριο τόνισε την προτεραιότητα των στόχων της γεωργικής πολιτικής έναντι των γενικών στόχων της Συνθήκης, στον τομέα του ανταγωνισμού και αναγνώρισε στο Συμβούλιο «ευρεία διακριτική εξουσία»

κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων του, βάσει του άρθρου 42.

Αν το Δικαστήριο κρίνει ανεφάρμοστο το άρθρο 46 μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, πράγμα που, κατά την Επιτροπή, νομικά είναι απολύτως δυνατό, αλλά που ενόψει της διατυπώσεως του άρθρου 42, θα αποτελούσε τολμηρό δόγμα, τότε θα έπρεπε επίσης να δεχτεί ότι τα άρθρα 92 ως 94 της Συνθήκης εφαρμόζονται μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, σε όλα τα γεωργικά προϊόντα.

Όσον αφορά το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα περί των συνεπειών από ενδεχόμενη ακυρότητα του κανονισμού 851/76, η Επιτροπή θεωρεί ότι αν το Δικαστήριο κρίνει άκυρο τον κανονισμό θα πρέπει τουλάχιστον να εφαρμόσει κατ' αναλογία το άρθρο 174, παράγραφος 2, της Συνθήκης ΕΟΚ και να αναγνωρίσει ότι τα έννομα αποτελέσματα αυτού του κανονισμού παραμένουν ισχυρά παρά την ακυρότητά του. Δεδομένου ότι, εν πάση περιπτώσει, ο κανονισμός αυτός έχει εν τω μεταξύ αρθεί, μια τέτοια απόφαση θα είχε σημασία μόνον για το παρελθόν. Πράγματι, πολλά επιχειρήματα συνηγορούν σήμερα υπέρ του κύρους του κανονισμού. Επιπλέον, η επιβολή της εισφοράς τελικά απλώς καταργεί ένα αδικαιολόγητο πλεονέκτημα των εισαγωγών στον τομέα του ανταγωνισμού. Ως προς το σημείο αυτό, επειδή τα κράτη μέλη και η Επιτροπή θεωρούν ότι το άρθρο 46 εφαρμόζεται, δεν προέβησαν σε καμία δραστητική ενέργεια για να καταργήσουν μέσω άλλων διαδικασιών, το αδικαιολόγητο πλεονέκτημα που παραχωρείται στις γαλλικές εξαγωγές αλκοόλης. Τελικά, η Επιτροπή δεν γνωρίζει πόσες διαδικασίες αναζητήσεως των εισφορών που εισπράχτηκαν βάσει του κανονισμού 851/76 εκκρεμούν ή είναι ακόμη δυνατό να κινηθούν στα κράτη μέλη.

III — Ερώτηση που έθεσε το Δικαστήριο στην Επιτροπή

Σχετικά με τον ισχυρισμό της Επιτροπής ότι το άρθρο 46 εφαρμόζεται μόνο για να

αντισταθμίσει νόμιμα μέτρα που έλαβαν τα κράτη μέλη, το Δικαστήριο της ζήτησε να απαντήσει συνοπτικά και εγγράφως για ποιο λόγο κατά το χρονικό σημείο της έκδοσης του κανονισμού 851/76 δεν κίνησε κατά της Γαλλίας τη διαδικασία λόγω παραβάσεως του άρθρου 37 της Συνθήκης ΕΟΚ, την οποία προβλέπει το άρθρο 169 της Συνθήκης ΕΟΚ.

Η Επιτροπή απάντησε ότι το 1976 θεωρούσε ότι το άρθρο 37 της Συνθήκης ΕΟΚ μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου είχε μόνο περιορισμένη εφαρμογή.

Με την απόφασή του της 13ης Μαρτίου 1979 (*Hansen II*, 91/78, Slg. σ. 935), το Δικαστήριο δεν δέχτηκε εντούτοις την νομική άποψη της Επιτροπής και έκρινε ότι το άρθρο 37 της Συνθήκης ΕΟΚ αποτελεί ειδική διάταξη που υπερισχύει του άρθρου 92 επ. της Συνθήκης ΕΟΚ. Η Επιτροπή συνήγαγε τα αναγκαία συμπεράσματα από την απόφαση αυτή καταργώντας στις αρχές του 1980 τον κανονισμό 1407/78, μόλις η Γαλλία ανέστειλε την πρακτική που ακολουθούσε σχετικά με τις ενισχύσεις λόγω εξαγωγής αλκοόλης γεωργικής προελεύσεως.

Όταν αργότερα η Επιτροπή αντιμετώπισε πάλι το ζήτημα των ενισχύσεων του γαλλικού μονοπωλίου λόγω εξαγωγής αλκοόλης, αρνήθηκε να εφαρμόσει το άρθρο 46 της Συνθήκης ΕΟΚ και προτίμησε να κινήσει κατά της Γαλλίας τη διαδικασία βάσει του άρθρου 169 της Συνθήκης ΕΟΚ.

IV — Προφορική διαδικασία

Η προσφεύγουσα στην κύρια δίκη, εκπροσωπούμενη από το δικηγόρο P. Mül-

ler-Kemler, η κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενη από τον Christopher Bellamy, και η Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον Jörg Sack, ανέπτυξαν προφορικά τις παρατηρήσεις τους στη συνεδρίαση της 11ης Οκτωβρίου 1983.

Μετά από ερώτηση που υπέβαλε το Δικαστήριο, οι διάδικοι ανέλυσαν κατά βάθος το ζήτημα αν το άρθρο 46 εφαρμόζεται μόνο σε νόμιμα μέτρα.

Ο δικηγόρος Müller-Kemler, υποστήριξε, εκ μέρους της *προσφεύγουσας στην κύρια δίκη*, ότι η Επιτροπή δεν μπορούσε να αφήσει να διαιωνίζεται μια κατάσταση αντίθετη προς τη Συνθήκη, ενεργώντας σαν να ήταν ακόμη σύμφωνη με το άρθρο 37 της Συνθήκης η γαλλική οργάνωση αγοράς. Δεν είναι δυνατό να εφαρμοστούν ταυτόχρονα τα άρθρα 169 και 46, επειδή η Επιτροπή δεν έχει την εξουσία να επιβάλλει κυρώσεις κατά κράτους μέλους στο πλαίσιο προσφυγής λόγω παραβάσεως.

Ο Bellamy υποστήριξε, εκ μέρους του *Ηνωμένου Βασιλείου*, ότι το άρθρο 46 αποτελεί αποτελεσματικό μέσο, επειδή κατά το έτος 1976 κατέστησε δυνατό να αντιμετωπιστούν αμέσως οι διαταραχές που είχαν προκληθεί λόγω των γαλλικών ενισχύσεων και έτσι να εξασφαλιστεί η κατάσταση των παραγωγών γεωργικών προϊόντων και να σταθεροποιηθούν οι αγορές. Αντίθετα, για τις νέες γαλλικές ενισχύσεις των ετών 1982 μέχρι 1983 η Επιτροπή είχε αμφιβολίες σχετικά με το άρθρο 46 και αντί να εφαρμόσει το άρθρο αυτό κίνησε κατά της Γαλλίας τη διαδικασία λόγω παραβάσεως της Συνθήκης (υπόθεση 57/83). Από τη διαδικασία αυτή δεν μπόρεσε να δοθεί γρήγορη λύση με προληπτικά αποτελέσματα. Πράγματι, σκοπός του άρθρου 169 είναι να διαπιστωθεί η ύπαρξη παράβασης της Συνθήκης, όχι όμως η παροχή προστασίας. Συνεπώς, τα άρθρα 46 και 169 δεν αλληλοαναιρούνται.

Η διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων δεν αποτελεί ικανοποιητικό υποκατάστατο, επειδή δεν δίνει λύση στα προβλήματα, εκτός αν αυτά είναι επείγοντα.

Δεν ευσταθεί ο ισχυρισμός ότι το άρθρο 46 εφαρμόζεται μόνο σε νόμιμα μέτρα, επειδή

- α) για το θέμα της νομιμότητας, κυρίως στο πλαίσιο του άρθρου 37, σπάνια υπάρχει σαφής απάντηση,
- β) η νομιμότητα πρέπει να εκτιμηθεί από την Επιτροπή, στη συνέχεια όμως, το Δικαστήριο μπορεί να εκδώσει αντίθετη απόφαση και εν τω μεταξύ οι παραγωγοί θα έχουν υποστεί ανεπανόρθωτες ζημιές,
- γ) οι ανησυχίες της Επιτροπής ότι είναι επικίνδυνο να εφαρμοστεί το άρθρο 46, έναντι παράνομων μέτρων δεν ευσταθούν, επειδή η Επιτροπή μπορεί πλήρως να ελέγξει αν το άρθρο 46 μπορεί να εφαρμοστεί.

Το άρθρο 46 εφαρμόζοταν συνεχώς μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου και δεν είναι δυνατό να υποστηριχτεί ότι όλοι συνεχώς επλανώντο εφαρμόζοντας το άρθρο αυτό.

Ως προς τη συνεχή εφαρμογή του άρθρου 46, το Ηνωμένο Βασίλειο παραπέμπει στους Smith and Herzog, Law of the European Economic Community, σ. 2443.

Ο Sack ανέφερε εκ μέρους της *Επιτροπής* ότι κατ' αυτόν το άρθρο 46 εφαρμόζεται μόνο στην περίπτωση νόμιμων εθνικών μέτρων και συνεπώς ο κανονισμός 851/76 πρέπει να κηρυχθεί άκυρος. Υπέρ της απόψεως αυτής συνηγορούν δύο λόγοι:

- α) Η διαδικασία λόγω παραβάσεως της Συνθήκης επιτρέπει την αντιμετώπιση παράνομων καταστάσεων. Βέβαια η διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 46 είναι γρηγορότερη και αποτελεσματικότερη, αλλά δεν γίνεται αντιληπτό πως

για ορισμένα γεωργικά προϊόντα, για τα οποία το Συμβούλιο δεν έχει ακόμη δημιουργήσει οργάνωση αγοράς, θα έπρεπε να υπάρξει ιδιαίτερα ευνοϊκή ρύθμιση σε περίπτωση που υπάρχουν εθνικές ενισχύσεις. Πράγματι, για τα άλλα προϊόντα εφαρμόζεται μόνο το άρθρο 92 επ. Από αυτή την άποψη είχε προταθεί στο παρελθόν η θέσπιση μιας διάταξης ανάλογης με το άρθρο 46 στο κεφάλαιο περί ενισχύσεων.

- 6) Αν το άρθρο 46 είχε εφαρμογή σε τομέα, όπου το Συμβούλιο δεν είχε ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του, ορισμένα κράτη μέλη δεν θα είχαν πλέον κανένα συμφέρον να δημιουργήσουν κοινή οργάνωση αγοράς.
- γ) Στις περιπτώσεις που το άρθρο 46 έχει εξουδετερώσει ορισμένα παράνομα μέτρα, είναι μικρότερη η σπουδή της Επιτροπής να επιτύχει απόφαση του Δικαστηρίου, με την οποία θα αναγνωριζόταν η παράβαση της Συνθήκης, πράγμα που συνεπάγεται τον κίνδυνο να εξακολουθούν να ισχύουν τα παράνομα εθνικά μέτρα.

Στο επιχείρημα ότι το άρθρο 46 πρέπει να συνεχίζεται να εφαρμόζεται, επειδή υπάρχει περίπτωση να ηττηθεί στη συνέχεια η Επιτροπή κατά τη διαδικασία λόγω παραβάσεως της Συνθήκης, ο δικηγόρος Müller-Kemler τόνισε, εκ μέρους της *προσφεύ-*

γουσας στην κύρια δίκη, ότι, αν ηττηθεί η Επιτροπή κατά τη διαδικασία βάσει του άρθρου 169, αυτό θα σημαίνει ακριβώς ότι δεν επιτρέπεται ο καθορισμός εξισωτικής εισφοράς.

Κατά τα λοιπά, το γεγονός ότι αποσύρθηκε η αίτηση λήψεως ασφαλιστικών μέτρων στην υπόθεση 57/83 δεν σημαίνει ότι υπήρχε αμφιβολία ως προς την έκβαση της δίκης, αλλά ότι η γαλλική κυβέρνηση είχε εν τω μεταξύ άρει τις καταστάσεις, στις οποίες βασιζόταν η αίτηση.

Ο Bellamy υποστήριξε, εκ μέρους του *Ηνωμένου Βασιλείου*, ότι δεν πρόκειται για το ζήτημα γιατί θα έπρεπε κάποιος να δρίσκεται, σε περίπτωση έλλειψης κοινής οργάνωσης αγοράς, σε καλύτερη κατάσταση, αλλά γιατί, στην περίπτωση αυτή, να δρίσκεται σε χειρότερη κατάσταση.

Σε ερώτηση του εισηγητή δικαστή, ο Sack, εκ μέρους της *Επιτροπής*, ανέφερε ότι, σε περίπτωση που ο κανονισμός του 1976 θεωρηθεί άκυρος, πρέπει να εφαρμοστεί κατ' αναλογία το άρθρο 174 της Συνθήκης ΕΟΚ, όχι τόσο για να αποφευχθεί η ύπαρξη ανασφάλειας δικαίου, όσο για να εμποδιστεί ο προσπορισμός πλεονεκτημάτων από το γεγονός ότι η Επιτροπή δεν επέλεξε την ορθή διαδικασία.

Ο γενικός εισαγγελέας ανέπτυξε τις προτάσεις του στις 23 Νοεμβρίου 1983.

Σκεπτικό

- 1 Με διάταξη της 8ης Σεπτεμβρίου 1982 που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 23 Δεκεμβρίου 1982, το Finanzgericht του Ντύσελντορφ υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, δύο προδικαστικά ερωτήματα ως προς το κύρος του κανονισμού 851/76 της Επιτροπής, της 9ης Απριλίου 1976, περί καθορισμού

εξισωτικής εισφοράς στις εισαγωγές, στο Βέλγιο, στη Γερμανία, στο Λουξεμβούργο και στις κάτω Χώρες, αιθυλικής αλκοόλης γεωργικής προελεύσεως που παράγεται στη Γαλλία (ΑΒΙ. L 96, σ. 41).

- 2 Η προσφεύγουσα στην κύρια δίκη εισήγαγε από τη Γαλλία στη Γερμανία αιθυλική αλκοόλη για την οποία, κατ' εφαρμογή του προαναφερόμενου κανονισμού 851/76 επιβλήθηκε εξισωτική εισφορά. Η προσφεύγουσα άσκησε προσφυγή ενώπιον του Finanzgericht κατά της αποφάσεως, με την οποία επιβλήθηκε η εισφορά αυτή και ισχυρίστηκε ότι ο κανονισμός 851/76 ήταν αντίθετος προς τη Συνθήκη ΕΟΚ.
- 3 Από τις αιτιολογικές σκέψεις του ανωτέρω κανονισμού συνάγεται ότι οι εν λόγω εξισωτικές εισφορές προορίζονταν να αντισταθμίσουν τις διαταραχές ή την απειλή διαταραχών στις γερμανικές αγορές ή στις αγορές Μπενελούξ λόγω εισαγωγών από τη Γαλλία οινοπνεύματος γεωργικής προελεύσεως σε τιμές σαφώς κατώτερες από τις τιμές που ίσχυαν στις εν λόγω αγορές. Οι παραδόσεις αυτές και οι προσφορές σε χαμηλή τιμή ήταν κυρίως αποτέλεσμα της πολιτικής τιμών που ακολουθούσε το γαλλικό μονοπώλιο οινοπνεύματος.
- 4 Ο κανονισμός 851/76 βασίζεται στο άρθρο 46 της Συνθήκης ΕΟΚ, το οποίο ορίζει ότι:

«Όταν σε κράτος μέλος ένα προϊόν αποτελεί αντικείμενο εθνικής οργάνωσης αγοράς ή εσωτερικής ρυθμίσεως ισοδυνάμου αποτελέσματος που επηρεάζει την ανταγωνιστική θέση ομοειδούς παραγωγής σε άλλο κράτος μέλος, τα κράτη μέλη επιβάλλουν εξισωτική εισφορά στο προϊόν αυτό κατά την εισαγωγή του από το κράτος μέλος, όπου υπάρχει η οργάνωση ή η ρύθμιση, εκτός αν το κράτος αυτό επιβάλλει εξισωτική εισφορά κατά την εξαγωγή.

Η Επιτροπή καθορίζει το ύψος των εισφορών αυτών κατά το ποσό που απαιτείται για την αποκατάσταση της ισορροπίας. Δύνатаι επίσης να επιτρέψει την προσφυγή σε άλλα μέτρα, των οποίων καθορίζει τους όρους και τις λεπτομέρειες εφαρμογής.»

- 5 Το Finanzgericht του Ντύσελντορφ θεωρεί ότι το άρθρο 46 της Συνθήκης και οι κανονισμοί που βασίζονται στο εν λόγω άρθρο δεν έχουν πλέον αντικείμενο μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου και ότι το γαλλικό μονοπώλιο θα έπρεπε να αναμορφωθεί σύμφωνα με το άρθρο 37 της Συνθήκης· για το λόγο αυτό υπέβαλε στο Δικαστήριο τα ακόλουθα ερωτήματα:

- «1. Είναι άκυρος ο κανονισμός ΕΟΚ 851/76 της Επιτροπής, της 9ης Απριλίου 1976 (ΑΒΙ. L 96/41 της 10ης Απριλίου 1976) δεδομένου ότι στηρίζεται στο άρθρο 46 της Συνθήκης ΕΟΚ, το οποίο, μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, δεν έχει πλέον εφαρμογή;
2. Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στο πρώτο ερώτημα: ποιες έννομες συνέπειες απορρέουν από την ακυρότητα;»

Επί του πρώτου ερωτήματος

- 6 Το πρώτο ερώτημα στην ουσία αναφέρεται στο αν το άρθρο 46 της Συνθήκης ΕΟΚ εφαρμόζεται ακόμη μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου και αν, συνεπώς, ο κανονισμός 851/76, που εκδόθηκε βάσει του άρθρου αυτού είναι ή όχι έγκυρος.
- 7 Κατά την προσφεύγουσα στην κύρια δίκη, το άρθρο 46 της Συνθήκης ΕΟΚ δεν συνιστούσε πλέον, μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, έγκυρο έρεισμα για την έκδοση του κανονισμού 851/76, δεδομένου ότι κατά το χρονικό αυτό σημείο όλες οι εθνικές οργανώσεις αγοράς έπρεπε να έχουν προσαρμοστεί στους κανόνες που προβλέπονται για την εγκαθίδρυση της Κοινής Αγοράς. Το μόνο ένδικο βοήθημα της Επιτροπής για να εξουδετερώσει τις στρεβλώσεις του ανταγωνισμού, που προκλήθηκαν στην προκειμένη περίπτωση από τη Γαλλία, ήταν να κινήσει τη διαδικασία λόγω παραβάσεως της Συνθήκης.
- 8 Η Επιτροπή θεωρεί ότι το άρθρο 46 μπορεί να εφαρμοστεί μόνο σχετικά με εθνικά νόμιμα μέτρα, επειδή η διαδικασία λόγω παραβάσεως παρέχει επαρκείς δυνατότητες για να αντιμετωπιστούν εθνικά μέτρα που είναι αντίθετα προς τη Συνθήκη. Πράγματι, η Επιτροπή φρονεί ότι η θέσπιση εξισωτικής εισφοράς δικαιολογείται μόνο σε περιπτώσεις που αποτελεί το μόνο μέσο για να αποκατασταθεί η ισορροπία, δεδομένου ότι μια τέτοια εισφορά έχει ως αποτέλεσμα να δημιουργεί εμπόδιο στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, που είναι μία από τις θεμελιώδεις αρχές της Κοινής Αγοράς.
- 9 Τέλος, η κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου πιστεύει ότι το άρθρο 46 εξακολουθεί να επιτελεί θεμελιώδη λειτουργία ακόμη και μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, όταν δεν υπάρχει κοινή οργάνωση αγοράς, χωρίς να είναι αναγκαίο να γίνεται διάκριση μεταξύ νόμιμων ή παράνομων εθνικών μέτρων.

- 10 Ενόψει των δυσχερειών κατά την ερμηνεία του άρθρου 46 της Συνθήκης ΕΟΚ, πρέπει, για να καθορισθεί η έκταση εφαρμογής του, να ληφθεί υπόψη ταυτόχρονα το γράμμα του, τα συμφραζόμενά του και ο σκοπός του.
- 11 Ακόμη και αν γίνει δεκτό ότι το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 46 περιορίζεται θαυμασιάα κατά το μέτρο που πραγματοποιούνται οι κοινές οργανώσεις αγοράς, η διάταξη αυτή δεν προβλέπει πουθενά ότι περιορίζεται στη μεταδατική περίοδο. Αντίθετα, από τη διατύπωση του άρθρου 46 προκύπτει ότι το εν λόγω άρθρο εφαρμόζεται όταν σε κράτος μέλος υπάρχει εθνική οργάνωση αγοράς ή ρύθμιση ισοδύναμου αποτελέσματος για ένα προϊόν, πράγμα που συμβαίνει στην προκειμένη περίπτωση.
- 12 Εξάλλου, πρέπει να σημειωθεί ότι, δυνάμει του άρθρου 42 της Συνθήκης ΕΟΚ, οι διατάξεις του κεφαλαίου σχετικά με τους κανόνες ανταγωνισμού και ιδιαίτερα οι διατάξεις σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις εφαρμόζονται στα γεωργικά προϊόντα μόνον όταν αυτό ορίζεται από το Συμβούλιο με ιδιαίτερη απόφασή του κατά την εγκαθίδρυση των κοινών οργανώσεων αγοράς. Για τα προϊόντα, για τα οποία δεν υπάρχει τέτοια οργάνωση αγοράς, ο κανονισμός 26 του Συμβουλίου, της 4ης Απριλίου 1962, περί εφαρμογής ορισμένων κανόνων ανταγωνισμού στην παραγωγή και την εμπορία γεωργικών προϊόντων (ΕΕ 03/001, σ. 35), προβλέπει μόνο την εφαρμογή του άρθρου 93, παράγραφοι 1 και 3, εδάφιο 1, της Συνθήκης, κατά το οποίο η Επιτροπή πρέπει να ενημερώνεται για τις ενισχύσεις αυτές. Συνεπώς, η Επιτροπή δεν μπορεί να κινηθεί τη διαδικασία που προβλέπει το άρθρο 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης σχετικά με τις ενισχύσεις αυτές.
- 13 Εξάλλου, το κενό, το οποίο προκύπτει από την περιορισμένη εφαρμογή των διατάξεων περί ενισχύσεων στα εν λόγω προϊόντα, μπορεί μόνο εν μέρει να πληρωθεί από το άρθρο 37. Πράγματι, μόνον όταν συντρέχουν οι ειδικές προϋποθέσεις του άρθρου 37, μπορεί η Επιτροπή να προβεί σε ενέργειες κατά εθνικών ενισχύσεων, οι οποίες ενδεχόμενα θίγουν τον ανταγωνισμό στην Κοινότητα.
- 14 Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι, εφόσον ένα γεωργικό προϊόν δεν εμπίπτει σε κοινή οργάνωση αγοράς, το άρθρο 46 αποτελεί για την Επιτροπή χρήσιμο μέσο για τη λήψη άμεσων μέτρων διασφάλισης κατά των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού που προκαλούνται από ένα κράτος μέλος. Έτσι, η θέσπιση εξισωτικής εισφοράς δυνάμει αυτού του άρθρου επιτρέπει να πραγματοποιηθούν, μέσω της διατήρησης των συνήθων εμπορικών ρευμάτων υπό τις εξαιρετικές και προσωρινές συνθήκες που δικαιολογούν αυτό το μέτρο, οι στόχοι του άρθρου 39 της

Συνθήκης, οι οποίοι συνίστανται, ιδίως, στη σταθεροποίηση των αγορών και στην εξασφάλιση δίκαιου βιοτικού επιπέδου στον ενδιαφερόμενο γεωργικό πληθυσμό.

- 15 Εξάλλου, μια τέτοια εξισωτική εισφορά — παρόλο που φαινομενικά αποτελεί εμπόδιο στις ενδοκοινοτικές εμπορικές ανταλλαγές — δεν μπορεί να εξομοιωθεί με επιβάρυνση ισοδύναμου αποτελέσματος με δασμούς. Πρόκειται για επιβάρυνση που επιβάλλεται για το γενικό συμφέρον, της οποίας το ύψος καθορίζεται από την Επιτροπή και όχι μονομερώς από κράτος μέλος και επιτρέπει στα προϊόντα που προέρχονται από κράτη, όπου χορηγούνται οι ενισχύσεις, να εξάγονται στα άλλα κράτη μέλη χωρίς να προκαλούνται διαταραχές στην αγορά αυτών των κρατών μελών και να εμποδίζεται έτσι η διατάραξη της ισορροπίας των εμπορικών ανταλλαγών από τις τεχνητές διαφορές μεταξύ των τιμών των προϊόντων του κράτους μέλους εξαγωγής και των τιμών του κράτους μέλους εισαγωγής, που είναι αποτέλεσμα των διαφορών μεταξύ των εθνικών αγορών, οι οποίες υπήρχαν πριν από την ίδρυση κοινής οργάνωσης αγοράς. Για κάθε συγκεκριμένη περίπτωση εναπόκειται στην Επιτροπή να επαγρυπνά ώστε η διάρκεια ισχύος και το ύψος της εξισωτικής εισφοράς να περιορίζεται στο αναγκαίο για την επαναφορά της ισορροπίας αυτής.
- 16 Από τους λόγους που αναφέρθηκαν συνάγεται, τέλος, ότι το άρθρο 46 έχει λόγο ύπαρξης, ακόμη και αν άλλες διατάξεις της Συνθήκης επιτρέπουν μερική εξάλειψη των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού που προκαλούνται κατ' αυτό τον τρόπο. Αντίθετα, το άρθρο 46 επιτρέπει, κατά το μέτρο που δεν έχει θεσπιστεί κοινή οργάνωση αγοράς που δημιουργεί αρμονικές συνθήκες ανταγωνισμού, να αντισταθμιστεί το συντομότερο η έλλειψη ισορροπίας που προκαλείται από ορισμένα εθνικά μέτρα προστασίας. Η ανάγκη τέτοιας ρύθμισης απορρέει αποκλειστικά από τη διαταραχή των όρων του ανταγωνισμού που δημιουργείται από κράτος μέρος, όπως και αν χαρακτηριστούν τα εθνικά μέτρα που προκαλούν τη διαταραχή αυτή. Συνεπώς, εναπόκειται στην Επιτροπή, υπό τον έλεγχο του Δικαστηρίου, να κρίνει μόνο, σύμφωνα με το άρθρο 6, αν οι ρυθμίσεις ενός κράτους μέλους θίγουν την ανταγωνιστική θέση ομοειδούς προϊόντος σε άλλο κράτος μέλος και δικαιολογούν έτσι τη θέσπιση εξισωτικής εισφοράς.
- 17 Από τα ανωτέρω συνάγεται επίσης ότι, αντίθετα από την άποψη της Επιτροπής, δεν πρέπει να γίνει διάκριση ανάλογα με το αν οι διαταραχές που πρέπει να εξαλειφθούν αποτελούν συνέπεια μέτρων που είναι σύμφωνα ή μη σύμφωνα με το κοινοτικό δίκαιο.

- 18 Κατά τα λοιπά, αν η Επιτροπή θεωρεί ότι ένα κράτος μέλος παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τη Συνθήκη, η θέσπιση εξισωτικής εισφοράς δεν την απαλλάσσει από την υποχρέωση να ασκήσει την αρμοδιότητα που της παρέχουν τα άρθρα 155 και 169 της Συνθήκης και συνεπώς να κινήσει τη διαδικασία που προβλέπει η τελευταία από τις δύο αυτές διατάξεις.
- 19 Στο ερώτημα του εθνικού δικαστηρίου προσήκει συνεπώς η απάντηση ότι το άρθρο 46 της Συνθήκης ΕΟΚ μπορεί να εφαρμοστεί και μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου σε προϊόντα που δεν έχουν ακόμη υπαχθεί σε κοινή οργάνωση αγοράς. Συνεπώς, δεν μπορεί να αμφισβητηθεί το κύρος του κανονισμού 851/76 της Επιτροπής, της 9ης Απριλίου 1976, περί καθορισμού εξισωτικής εισφοράς στις εισαγωγές, στο Βέλγιο, στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, στο Λουξεμβούργο και στις Κάτω Χώρες, αιθυλικής αλκοόλης γεωργικής προελεύσεως που παράγεται στη Γαλλία (ΑΒΙ. L 96, σ. 41), καθόσον ο κανονισμός αυτός στηρίζεται στην εν λόγω διάταξη.

Επί του δεύτερου ερωτήματος

- 20 Δεδομένου ότι το δεύτερο ερώτημα υποβλήθηκε μόνο για την περίπτωση που ο κανονισμός 851/76 θα ήταν άκυρος, παρέλκει η απάντηση σ' αυτό.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 21 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, οι οποίες κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης το χαρακτήρα παρεμπίπτοντος, που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε το Finanzgericht του Ντύσελντορφ με διάταξη της 8ης Σεπτεμβρίου 1982, αποφαινεται:

Δεν μπορεί να αμφισβητηθεί το κύρος του κανονισμού 851/76 της Επιτροπής, της 9ης Απριλίου 1976, περί καθορισμού εξισωτικής εισφοράς στις εισαγωγές στο Βέλγιο, στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, στο Λουξεμβούργο και στις Κάτω Χώρες αιθυλικής αλκοόλης γεωργικής προελεύσεως που παράγεται στη Γαλλία (ABl. L 96, σ. 41), καθόσον ο κανονισμός αυτός στηρίζεται στο άρθρο 46 της Συνθήκης ΕΟΚ. Η διάταξη αυτή μπορεί να εφαρμοστεί και μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου σε προϊόντα που δεν έχουν ακόμη υπαχθεί σε κοινή οργάνωση αγοράς.

Mertens de Wilmars		Koopmans	Bahlmann
Galmot	Pescatore	Mackenzie Stuart	O'Keeffe
Bosco	Due	Everling	Κακούρης

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 21 Φεβρουαρίου 1984.

Κατ' εντολή
του γραμματέα

H. A. Rühl

Κύριος υπάλληλος διοικήσεως

Ο πρόεδρος

J. Mertens de Wilmars

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ GERHARD REISCHL ΠΟΥ ΑΝΑΠΤΥΧΘΗΚΑΝ ΣΤΙΣ 23 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1983 ¹

*Κύριε πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,*

Το 1976 η προσφορά φθηνής γαλλικής αιθυλικής αλκοόλης γεωργικής προέλευσης είχε ως αποτέλεσμα διαταραχές και κίνδυνο διαταραχών των αγορών αιθυλικής αλκοόλης της Γερμανίας, του Βελγίου, του Λουξεμβούργου και των Κάτω Χωρών. Η προσφορά αυτή ήταν κυρίως συνέπεια της πολιτικής τιμών που εφάρμοζε η Γαλλία μέσω του εθνικού της μονοπωλίου οινο-

πνεύματος, βάσει της οποίας η αιθυλική αλκοόλη που προοριζόταν για εξαγωγή επωλείτο σε μέση τιμή σημαντικά κατώτερη, τόσο από την τιμή που εφαρμοζόταν στην εσωτερική αγορά της Γαλλίας όσο και από την τιμή που ίσχυε στις αναφερθείσες αγορές. Λόγω της κατάστασης αυτής, το Βασίλειο του Βελγίου, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, το Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου και το Βασίλειο των Κάτω Χωρών ζήτησαν από την Επιτροπή τη λήψη μέτρων σύμ-

¹ — Μετάφραση από τα γερμανικά.